

נוחלוקת ההיגב

אוונגרד עלול להביך

ראתי בעיון — ובעונג מסוים — את רשימת משה שמיר („מעריב“ 13.7) על קובץ-שיריו של אהרון שבתאי, שיצא-לאור בהוצאת „עכשיו“. בעונג מסוים, כי מח-ציתה הראשונה של רשימת שמיר גדישה הברקות פולמיות. ויש בה כמה איבחות-חרב נחמדות. בכל-זאת, לא הייתי מגיב על הר-שימה אילמלא שתי סוגיות עקרוניות שהיא מעוררת.

ראשית, שמיר עצמו מבין את העובדה כי שבתאי, גם במיפנה ה„אנאלי“ של שירתו, אינו מרגיזן-לתיאבון. הוא משורר מאיורי, בכיר, מחברם של קבצים נפלאים כ„חדר מורים“ ו„קבוץ“, ואם כיום זרועים ההלניזם והמינימאליזם שלו, והניסויים המודרניים הי-קיצוניים שלו, במה שעלול לעתים להיראה כניבול-פה, מגמתו לא לעורר שערוריות. אלא לגרום מה שנראה לו כשבירת ה„טבור אים“ הרכושניים השונים. על כל פנים, בזה דאי לא אצנזר משורר חשוב והדשני כשבי-חאי בבואו בצל קורת בית „עכשיו“, כי „עכשיו“ פתוח לכל. גוני המודרניזם העברי: וגם אין טעם להתרכז באופן בלעדי דווקא בצד המרגיז שבשירי „חרא מוות“ שלו.

שנית, צר לי ששמיר מנסה לערוך „שי-דוד“ בין שירתו של שבתאי — עם כל מטי-עני ההרגזה שבה — ובין איזה „אנרכיזם“ דמיוני בחיי-ציבור. תנוח דעתו של שמיר: שבתאי, למשל, רחוק מבהיגת השקפותיו הי-פוליטיות מנקודות-השקפה שמאליות. והש-קפותיו הפוליטיות אף לא עניינו אתי כלל כאשר הציע שספרו המעניין והמרתק יופיע

בהוצאת „עכשיו“. גם אינני מבין אל מה מרמו שמיר באומרו שאנשי „עכשיו“ מצויים בדרכם אל „השלטון המחלט“. אני השבתי לתומי, כי במציאות ציבורית אשר בה שר החינוך והתרבות הוא „המר, מנכ“ל רשות השידור הוא „לפיד, יו“ר המועצה שלה — ר' ירון, והמשגיה הראשי בפועל על כך ששים מענק לא ינתן לסופרים „שמאלניים“, ר“ל. הוא אדם מסיגו של „פרידלנדר מ“ יקירי אוניברסיטת בראיילן, במה כ„עכשיו“ ואדם כמוני נתונים באיפוזיציה גמורה ומי-רוחקים מכל השפעה שלטונית (מה שאגב היה נכון גם בימי ה„מערך“). והנה, דווקא שמיר מיפיע ברשימתו כאפוזיציונר — ואני שי „עכשיו“ מתבשרים מפיו. שהם בדרך אל השלטון המוחלט. איזו הפתעה נעימה!

ועוד הערה: „עכשיו“ מקבל תמיכה ציבור-ית קטנה, המכסה בקושי חמישית או שבי-עית מתקציב כתבי-העת, וחלק אחד מעשרים מכלל הוצאותיו. גם לתמיכה צנועה זו הגע-נו אחרי עשרים שנות פעילות בטדה התרי-בות העברית, לא מכיס ה„שלטונות“ כניסוחו של שמיר, אלא מטעם מוסדות ציבוריים הי-אמורים להיות בלתי-לחייב, ומכסף משלמי-המיסים, שגם אנו כלולים ביניהם, המחולק לאלף-ואחד מוסדות-תרבות. תמיכה צנועה זו היא אפוא ציבורית-דמוקרטית באופיה, ילא באה בחסד שלטון כלשהו, או מכיסו הפרטי של שר האוצר שלנו.

גבריאל מוקד
מעריב, עכשיו, תל-אביב